EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2008/0140(CNS)

14.1.2009

*

RAPORTI PROJEKT

Ettepanek võtta vastu nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest
(KOM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Kathalijne Maria Buitenweg

Raportöör (*):
Elizabeth Lynne, tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 47

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus *antud häälte enamus*
**I	koostöömenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
**II	koostöömenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***	nõusolekumenetlus *parlamendi liikmete häälteenamus, v.a EÜ asutamislepingu artiklites 105, 107, 161 ja 300 ning ELi lepingu artiklis 7 toodud juhtudel*
***I	kaasotsustamismenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
***II	kaasotsustamismenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***III	kaasotsustamismenetlus (kolmas lugemine) *antud häälte enamus ühise teksti heakskiitmiseks*

(Märgitud menetlus põhineb komisjoni esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusloomega seotud teksti muudatusettepanekud

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutes märgistatakse muudetud tekst ***paksus kaldkirjas***. Kui Euroopa Parlament soovib muutmisakti puhul muuta olemasolevat sätet, mida komisjoni ettepanekus ei muudeta, märgistatakse muutmata jäävad tekstiosad **paksus kirjas**. Välja jäetav tekstiosa tähistatakse sümboliga [...]. *Tavalises kaldkirjas* märgistus on mõeldud asjaomastele osakondadele abiks lõpliku teksti ettevalmistamisel ja tähistab neid õigusakti osi, mille kohta on tehtud parandusettepanek lõpliku teksti vormistamiseks (nt ilmselged vead või väljajätmised mõnes keeleversioonis). Selliste parandusettepanekute puhul on vaja vastavate osakondade nõusolekut.

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT ..5

SELETUSKIRI 21

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest
(KOM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

(Nõuandemenetlus)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (KOM(2008)0426);

– võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 13 lõiget 1, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C6-0291/2008);

– võttes arvesse kodukorra artiklit 51;

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit ja tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, õiguskomisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi (A6-0000/2008),

1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;

2. palub komisjonil oma ettepanekut vastavalt muuta, järgides EÜ asutamislepingu artikli 250 lõiget 2;

3. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatseb Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;

4. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatseb komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;

5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(4) Puuetega inimeste Euroopa aasta 2003, Euroopa aasta „Võrdsed võimalused kõigile” (2007) ning kultuuridevahelise	(4) Puuetega inimeste Euroopa aasta 2003, Euroopa aasta „Võrdsed võimalused kõigile” (2007) ning kultuuridevahelise

dialoogi Euroopa aasta 2008 on rõhutanud diskrimineerimise jätkumist, aga ka mitmekülgsuse eeliseid.	dialoogi Euroopa aasta 2008 on rõhutanud diskrimineerimise jätkumist, aga ka ***vajadust edendada*** mitmekülgsuse eeliseid.

Or. en

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(8) Ühendus on EÜ asutamislepingu artikli 13 lõike 1 alusel vastu võtnud kolm õigusakti, et ära hoida diskrimineerimist soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel ja sellega võidelda. Nimetatud õigusaktid on näidanud õigusaktide tähtsust diskrimineerimisvastases võitluses. ***Eelkõige*** direktiiviga 2000/78/EÜ ***kehtestatakse*** üldraamistik võrdeks kohtlemiseks tööhõives ja kutsetegevuses, hoolimata usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest. ***Muudes valdkondades peale tööhõive jäävad aga alles liikmesriikide erinevused nimetatud alustel toimuva diskrimineerimise vastu pakutava kaitse ulatuses ja iseloomus.***	(8) Ühendus on EÜ asutamislepingu artikli 13 lõike 1 alusel vastu võtnud kolm õigusakti, et ära hoida diskrimineerimist soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel ja sellega võidelda. Nimetatud õigusaktid on näidanud õigusaktide tähtsust diskrimineerimisvastases võitluses. ***Direktiiviga 2000/43/EÜ on kehtestatud rassilisel või etnilisel päritolul tööturul või väljaspool tööturgu põhineva diskrimineerimise vastane raamistik. Direktiiviga 2004/113/EÜ on kehtestatud meeste ja naiste võrdse kohtlemise raamistik seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega.*** Direktiiviga 2000/78/EÜ ***on kehtestatud*** üldraamistik võrdseks kohtlemiseks tööhõives ja kutsetegevuses, hoolimata usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest. ***See ei reguleeri valdkondi, mis ei kuulu selle kohaldamisalasse.***

Or. en

Selgitus

Käesolevas direktiivis on kasutatud direktiivi 2000/78/EÜ õigusraamistikku ning selle ja

muude diskrimineerimisvastaste direktiividega seotud kogemusi.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 12 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(12 a) Puuetega isikute mõiste hõlmab isikuid, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline vaegus, mis võib koostoimel erinevate takistustega tõkestada nende täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel.

Or. en

Selgitus

See määratlus on sama mis ÜRO konventsioonis, mida praegu ratifitseeritakse.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 12 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(12 b) Tõhusat mittediskrimineerivat juurdepääsu on võimalik tagada eri vahenditega, sealhulgas põhimõttega „projekteeritud kõigile” ja soodustades puuetega isikute abivahendite kasutamist, milleks on ka liikumise ja juurdepääsu abivahendid, näiteks tunnustatud juhtkoerad ja teised abikoerad.

Or. en

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 12 c (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(12 c) Muudatus on põhjalik seoses artikliga 4, kui see muudab kaupu või teenuseid või eriala, ameti või äri olemust niivõrd, et kauba- või teenusepakkuja osutab tegelikult hoopis erinevat liiki kaupa või teenuseid.

Or. en

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 13 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(13 a) Käesoleva direktiivi rakendamisel ja diskrimineerimist käsitlevate kaebuste arutamisel peab asja käsitlejatel olema võimalikult palju teadmisi mitmekordsest diskrimineerimisest, arvestades mitte üksnes usutunnistust või veendumusi, puuet, vanust või seksuaalset orientatsiooni, vaid ka sugu, rassilist ja etnilist päritolu.

Or. nl

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(16) Kõikidel isikutel on vabadus lepinguid sõlmida, sealhulgas vabadus	***(16) On tähtis austada põhiõigusi ja -vabadusi, sealhulgas ühinemisvabadust.***

valida lepingupartnerit. Käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada nende isikute poolt ette võetud majanduslike tehingute suhtes, kelle jaoks need tehingud ei kujuta endast nende kutse- või äritegevust.	***Kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumise kontekstis on tähtis kaitsta ka era- ja perekonnaelu ning nendega seotud toiminguid.***

Or. en

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(17) Diskrimineerimise keelamisel on oluline austada teisi põhiõigusi ja -vabadusi, sealhulgas kaitsta era- ja perekonnaelu ja nendega seotud toiminguid, usuvabadust ning ühinemisvabadust. Käesolev direktiiv ei piira siseriiklikke õigusnorme perekonnaseisu, sealhulgas reproduktiivtervisega seonduvate õiguste kohta. Samuti ei piira direktiiv riigi, riigiasutuste ja –ametite ega hariduse ilmalikku iseloomu.	***(17) Käesolev direktiiv ei piira abiellumisvõimalustega seotud siseriikliku õiguse kohaldamist. Kui muud tüüpi paarisuhted kui abielu tunnistatakse siseriikliku õigusega abieluga võrdseks, tuleks kohaldada võrdse kohtlemise põhimõtet. Samuti ei piira direktiiv riigi, riigiasutuste ja –ametite ega hariduse ilmalikku iseloomu.***

Or. en

Selgitus

Abielu on deklaratiivne akt, mitte kaup ega teenus. Seetõttu jääb see käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 20 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(20 a) Et kindlaks teha, kas kõnealune meede põhjustab seoses artikliga 4 ebaproportsionaalselt suurt koormust, võetakse arvesse eelkõige organisatsiooni suurust ja ressursse, tema iseloomu, prognoositavaid kulusid, kaupade ja teenuste elutsüklit ning puuetega isikute paremast juurdepääsust tuleneda võivat kasu. Kui asjaomase liikmesriigi võrdse kohtlemise poliitika raames kohaldatavad meetmed on piisavalt heastavad, ei ole koormus ebaproportsionaalselt suur.

Or. en

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 31 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(31 a) Kohtud ja vahekohtud võtavad diskrimineerimise aluste tõlgendamisel arvesse rahvusvahelisi ja Euroopa inimõiguste alaseid dokumente, sealhulgas nende järelevalveorganite, näiteks Euroopa Inimõiguste Kohtu soovitusi ja kohtuasjade lahendeid.

Or. en

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Ahistamist peetakse üheks diskrimineerimise vormiks lõike 1 tähenduses, kui mõne artiklis 1 nimetatud põhjusega seotud soovimatu käitumise eemärk või selle tegelik toime on isiku väärikuse alandamine ja ähvardava, vaenuliku, halvustava, alandava või solvava õhkkonna loomine.	3. Ahistamist peetakse üheks diskrimineerimise vormiks lõike 1 tähenduses, kui mõne artiklis 1 nimetatud põhjusega seotud ***suletud keskkonnas toimuva*** soovimatu käitumise eemärk või selle tegelik toime on isiku väärikuse alandamine ja ähvardava, vaenuliku, halvustava, alandava või solvava õhkkonna loomine.

Or. en

Selgitus

Et mittediskrimineerimine ja sõnavabadus oleksid hästi tasakaalustatud, tuleks käesolevas direktiivis diskrimineerimiseks lugeda ainult ahistamist suletud keskkonnas.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	4 a. Diskrimineerimist, mis põhineb oletustel isiku usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse kohta või isikute seostamisel teatava usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumusega, loetakse diskrimineerimiseks lõike 1 tähenduses.

Or. en

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
6. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid ette näha, et erinevat kohtlemist vanuse alusel ei peeta diskrimineerimiseks, kui sellel on ***siseriikliku õigusega põhjendatud*** õigustatud eesmärk ning kui selle eesmärgi saavutamise vahendid on asjakohased ja vajalikud. ***Eelkõige ei välistata käesolevas direktiivis konkreetse vanuse kindlaks määramist juurdepääsuks sotsiaalhüvitistele, haridusele ja teatud toodetele või teenustele.***	6. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid ette näha, et erinevat kohtlemist vanuse alusel ei peeta diskrimineerimiseks, kui sellel on õigustatud eesmärk ning kui selle eesmärgi saavutamise vahendid on asjakohased ja vajalikud.

Or. en

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 7

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
7. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid seoses finantsteenuste pakkumisega lubada proportsionaalseid erinevusi kohtlemisel juhul, kui kõnealuse toote puhul on vanuse või puude kasutamine riski hindamisel määravaks teguriks asjakohaste ja täpsete kindlustusmatemaatiliste või statistiliste andmete alusel.	7. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid seoses finantsteenuste pakkumisega lubada proportsionaalseid erinevusi kohtlemisel juhul, kui kõnealuse toote puhul on vanuse või puude kasutamine riski hindamisel määravaks teguriks asjakohaste ja täpsete kindlustusmatemaatiliste või statistiliste andmete alusel. ***Asjaomased liikmesriigid teavitavad komisjoni ja tagavad, et vanuse ja puude kasutamisel kindlustusmatemaatiliselt määrava tegurina aluseks võetavad andmed on täpsed, need avaldatakse ja neid ajakohastatakse regulaarselt. Viie aasta möödumisel ülevõtmise kuupäevast vaatavad need liikmesriigid oma otsuse läbi ja teavitavad läbivaatamise***

tulemustest komisjoni.

Or. en

Selgitus

Muudatusettepanekuga piiratakse erineva kohtlemise võimalust määravate tegurite osas ja kohustatakse avalikult põhjendama neid kohtlemise erinevusi, nagu on nõutud ka direktiivis 2004/113/EÜ.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
8. Käesolev direktiiv ei piira siseriiklikus õiguses sätestatud üldmeetmeid, mis demokraatlikus ühiskonnas on vajalikud avaliku julgeoleku ja korra tagamiseks, kuritegude ennetamiseks, tervise ning teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks.	8. Käesolev direktiiv ei piira siseriiklikus õiguses sätestatud üldmeetmeid, mis demokraatlikus ühiskonnas on vajalikud ***ja proportsionaalsed*** avaliku julgeoleku ja korra tagamiseks, kuritegude ennetamiseks, tervise ning teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks.

Or. en

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt d – teine lause

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Punkti d) kohaldatakse üksikisikute suhtes vaid siis, kui nad tegelevad oma kutse- või äritegevusega.	***Punkti d kohaldamisel tuleb austada inimeste eraelu.***

Or. nl

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Käesolev direktiiv ei piira siseriiklikke õigusnorme perekonnaseisu ning reproduktiivtervisega seonduvate õiguste kohta.	***välja jäetud***

Or. nl

Selgitus

Euroopa Komisjon märkis, et sellega üksnes kinnitatakse pädevuste jaotust ja seda ei peeta erandiks. Selline praegusel hetkel valitsev seisund peaks sisalduma pigem põhjenduses (vt muudatusettepanekut 6) kui artiklis.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Käesolev direktiiv ei piira liikmesriigi vastutust hariduse sisu, õppetöö ja haridussüsteemi korralduse, sealhulgas eripedagoogika pakkumise eest. Liikmesriik võib ***ette näha erineva kohtlemise*** juurdepääsul usutunnistusel või veendumustel põhinevatele haridusasutustele.	3. Käesolev direktiiv ei piira liikmesriigi vastutust hariduse sisu, õppetöö ja haridussüsteemi korralduse, sealhulgas eripedagoogika pakkumise eest. Liikmesriik võib ***lubada erinevat kohtlemist*** juurdepääsul usutunnistusel või veendumustel põhinevatele haridusasutustele***, kui sellega nõutakse isikutelt tegutsemist heas usus ja lojaalselt organisatsiooni kõlbelisele loomulaadile ning see ei tohiks õigustada diskrimineerimist mitte mingil muul alusel.***

Or. en

Selgitus

Komisjoni ettepanek ei ole täiesti selge erandi piiride osas. Muudatusettepanekuga selgitatakse, et erinev kohtlemine võib põhineda ainult usutunnistusel või veendumustel, kuid mitte mingil muul alusel. Samuti selgitatakse sellega, et see on põhjendatud ainult juhul, kui see on vajalik organisatsiooni kõlbelise loomulaadi kaitsmiseks.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõige 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
5. Käesoleva direktiivi reguleerimisalasse ei kuulu erinev kohtlemine kodakondsuse alusel ning see ei piira nende sätete ja tingimuste kohaldamist, mis on seotud kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute sissesõiduga liikmesriikide territooriumile ning seal viibimisega, samuti kõnealuste kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute kohtlemist vastavalt nende õiguslikule seisundile.	5. Käesoleva direktiivi reguleerimisalasse ei kuulu erinev kohtlemine kodakondsuse alusel ning see ei piira nende sätete ja tingimuste kohaldamist, mis on seotud kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute sissesõiduga liikmesriikide territooriumile ning seal viibimisega, samuti kõnealuste kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute kohtlemist vastavalt nende õiguslikule seisundile. ***Diskrimineerimist usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel, mida esitatakse kui rahvuslikul alusel kohtlemise erinevusena, käsitatakse diskrimineerimisena artikli 1 tähenduses.***

Or. nl

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
a) meetmed, mis on vajalikud selleks, et võimaldada puudega inimestele tõhus mittediskrimineeriv juurdepääs sotsiaalkaitsele, sotsiaaltoetustele, tervishoiule ja haridusele ning avalikkusele pakutavate kaupade ja teenuste, sealhulgas eluaseme ja transpordi, kättesaadavus ja	a) meetmed, mis on vajalikud selleks, et võimaldada puudega inimestele tõhus mittediskrimineeriv juurdepääs sotsiaalkaitsele, sotsiaaltoetustele, tervishoiule ja haridusele ning avalikkusele pakutavate kaupade ja teenuste, sealhulgas eluaseme, ***telekommunikatsiooni,***

pakkumine, mis tagatakse juba eelnevalt võetud meetmetega, sealhulgas vajalike muudatuste või parandustega. Sellised meetmed ei tohiks osutuda ebaproportsionaalselt suureks koormaks ega nõuda kõnealus(t)e ***sotsiaalkaitse, sotsiaaltoetuste, tervishoiu, hariduse ning*** kaupade ***ja*** teenuste põhjalikku muutmist ***ega nõuda neile alternatiivide pakkumist;*** ning	***elektronside, teabe, sealhulgas kättesaadavas vormis, finantsteenuste, kultuuri ja meelelahutuse, hoonete, transpordiliikide ja teiste ühiskondlike kohtade ja rajatiste*** kättesaadavus ja pakkumine, mis tagatakse juba eelnevalt võetud meetmetega, sealhulgas vajalike muudatuste või parandustega. ***Kui diskrimineerimise põhjuseks on tavad, poliitika või menetlus, tuleb võtta meetmeid, et see enam nii ei oleks.*** Sellised meetmed ei tohiks osutuda ebaproportsionaalselt suureks koormaks ega nõuda kõnealus(t)e kaupade või teenuste ***olemuse või kõnealuse eriala, ameti või äri olemuse*** põhjalikku muutmist.
	Or. en

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 1 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(b a) lõikes 1 kasutatav termin „tõhus mittediskrimineeriv juurdepääs” hõlmab takistuste ja tõkete kindlaksmääramist ja kõrvaldamist ja uute takistuste ja tõkete ennetamist, mis pärsivad puuetega isikute juurdepääsu üldsusele kättesaadavatele kaupadele, teenustele ja rajatistele, olenemata takistuste, tõkke või puude laadist. Kui käesoleva direktiivi sätetest ei tulene teisiti ja olenemata takistuste või tõkete kõrvaldamiseks valitud meetmetest, tuleb võimalust mööda tagada puuetega isikutele tõhus mittediskrimineeriv juurdepääs samadel alustel ja tingimustel nagu puueteta inimestele. Kui tõhusat mittediskrimineerivat juurdepääsu ei ole võimalik tagada samadel tingimustel ja lähtudes käesoleva direktiivi sätetest, tuleb pakkuda juurdepääsu tagamiseks mõistlik

alternatiiv.

Or. en

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Käesolev direktiiv ei piira erikaupade ja -teenuste kättesaadavust reguleerivate ühenduse või liikmesriigi õigusaktide kohaldamist.	3. Käesolev direktiiv ei piira erikaupade ja -teenuste kättesaadavust reguleerivate ühenduse või liikmesriigi õigusaktide kohaldamist. ***Euroopa institutsioonid ja liikmesriigid võtavad võimalusel meetmeid, et julgustada kaupade ja teenuste, eelkõige tööstuskaupade pakkujaid välja töötama juurdepääsetavaid lahendusi, näiteks riigihankeid kasutades. Juurdepääsetavad tooted ja teenused on välja töötatud nii, et neid võivad kasutada kõik kasutajad.***

Or. en

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Silmas pidades täieliku võrdõiguslikkuse tegelikku tagamist, ei takista võrdse kohtlemise põhimõte ühtki liikmesriiki säilitamast või kehtestamast meetmeid, et ära hoida või heastada usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumusega seotud halvemusi.	Silmas pidades täieliku võrdõiguslikkuse tegelikku tagamist, ei takista võrdse kohtlemise põhimõte ühtki liikmesriiki säilitamast või kehtestamast meetmeid ***või lubamast neid meetmeid võtta erasektoril***, et ära hoida või heastada usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumusega seotud halvemusi.

Or. en

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	3 a. Liikmesriigid võtavad oma siseriiklikus õigussüsteemis meetmed, mis on vajalikud kannatanule käesoleva direktiivi tähenduses aset leidnud diskrimineerimise tulemusel tekitatud kahju tegelikuks ja tõhusaks hüvitamiseks või, kui liikmesriigid nii määravad, heastamiseks viisil, mis on hoiatav ja kantud kahjuga proportsionaalne.

Or. en

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Liikmesriigid määravad asutuse või asutused, kelle ülesanne on edendada kõikide isikute võrdset, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest tingitud diskrimineerimiseta kohtlemist. ***Need asutused võivad moodustada*** osa asutustest, kelle ülesanne on riiklikul tasandil tegelda ***inimõiguste kaitsega või üksikisiku õiguste, sealhulgas teistest*** ühenduse õigusaktidest, ***näiteks*** direktiividest 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ tulenevate õiguste kaitsega.	1. Liikmesriigid määravad ***sõltumatu*** asutuse või asutused, kelle ülesanne on edendada kõikide isikute võrdset, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest tingitud diskrimineerimiseta kohtlemist. See asutus ***peaks moodustama*** osa asutustest, kelle ülesanne on riiklikul tasandil tegelda ühenduse õigusaktidest, ***sealhulgas*** direktiividest 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ tulenevate õiguste kaitsega.

Or. en

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Liikmesriigid tagavad, et ***nende asutuste*** pädevusse kuulub:	2. Liikmesriigid tagavad, et ***selle asutuse*** pädevusse kuulub

Or. en

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	2 a. Liikmesriigid annavad sellele asutusele piisavad vahendid ülesannete täitmiseks tõhusal ja kergesti ligipääsetaval viisil.

Or. nl

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 16 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Komisjoni aruandes võetakse vajaduse korral arvesse sotsiaalpartnerite ja asjaomaste valitsusväliste organisatsioonide ning Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti seisukohti. Vastavalt soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise põhimõttele peab selles aruandes muu hulgas sisalduma hinnang, kuidas võetud meetmed on mõjunud naistele ja meestele. Vastavalt saadud andmetele võib see aruanne vajadusel sisaldada ettepanekuid käesolev direktiiv läbi vaadata ja	2. Komisjoni aruandes võetakse vajaduse korral arvesse sotsiaalpartnerite ja asjaomaste valitsusväliste organisatsioonide ning Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti seisukohti. ***Aruanne sisaldab ülevaadet hetkeseisust liikmesriikides seoses artikli 2 lõikega 7, mis käsitleb vanuse või puude kasutamist tegurina kindlustusmaksete ja hüvitiste arvutamisel.*** Vastavalt soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise põhimõttele peab selles aruandes muu

ajakohastada.	hulgas sisalduma hinnang, kuidas võetud meetmed on mõjunud naistele ja meestele.

Or. en

SELETUSKIRI

Komisjon esitas käesoleva ettepaneku võtta vastu võrdse kohtlemise direktiiv juulis 2008. See oli kauaoodatud ettepanek, sest komisjon oli juba 2004. aastal lubanud koostada „laia direktiivi“. Raportöör tunneb heameelt komisjoni ettepaneku üle, millega püütakse rakendada tööturust väljapoole jäävates valdkondades võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest.

1997. aasta Amsterdami lepingusse lisatud EÜ asutamislepingu artikliga 13 keelatakse diskrimineerimine soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel. Praegu on artikkel 13 õiguslikuks aluseks kahele direktiivile. Esimene on rassilise võrdsuse direktiiv (direktiiv 2000/43/EÜ), millega keelatakse rassilise või etnilise päritolu alusel diskrimineerimine nii tööturul kui ka väljaspool seda. Teise direktiiviga (2000/78) keelatakse usustunnistusel või veendumustel, puuetel, vanusel või seksuaalsel sättumusel põhinev diskrimineerimine tööturul.

Kahe direktiivi kohaldamisala erinevuste tõttu on tekkinud diskrimineerimise põhjuste astmestik. Meile esitatud ettepanek on katse asetada kaitse ükskõik millisel alusel diskrimineerimise eest võrdsele alusele. Raportöör ootab, et komisjon esitab 2010. aastal ettepanekud, millega viiakse kaitse soo alusel diskrimineerimise eest võrdsele tasandile, likvideerides sellega nimetatud astmestiku.

Komisjon on püüdnud seda direktiivi ettepanekut seostada kehtiva rassilise võrdsuse direktiiviga. Paljud mõisted on samad, näiteks otsene ja kaudne diskrimineerimine, ja loodud menetlused on samuti samaväärsed. Sellest tulenevalt arvab raportöör, et nendel ei ole vaja pikemalt peatuda.

Komisjoni ettepaneku ja rassilise võrdsuse direktiivi vahel on erinevused siiski olemas. Need erinevused võivad olla põhjendatud, sest diskrimineerimise põhjused on erinevad ja mitte iga erinevat kohtlemist ei saa käsitleda diskrimineerimisena. Siiski peab olema võimalik esitada selge erinevuse põhjus.

Ettepanek on miinimumstandardite raamistik, mis pakub kaitset diskrimineerimise eest. Liikmesriigid võivad alati pakkuda kõrgemal tasemel kaitset, kuid nad ei või praeguse taseme madaldamise põhjusena esitada uut direktiivi. Direktiiviga pakutakse ohvritele õigust hüvitamisele ja tehakse selgeks, et liikmesriigid soovivad diskrimineerimisega võidelda ja kohustuvad seda tegema.

Raportöör tahab rõhutada kõikide diskrimineerimise vormidega võitlemise tähtsust. Nagu mujal maailmas, on diskrimineerimine ikka veel probleemiks ka Euroopas. Eurobaromeetri 2008. aasta eriküsitluses väitis 15% eurooplastest, et möödunud aastal neid diskrimineeriti. See peab muutuma. Kahel mehel peab olema võimalik hotellituba võtta, puuetega inimesed peavad saama ostmas käia ja eakatele inimestele tuleb anda kindlustus.

Paljudel liikmesriikidel on juba olemas õigusaktid, millega nähakse ette suurem või väiksem kaitse usutunnistusel või veendumustel, puuetel, vanusel või seksuaalsel sättumusel

diskrimineerimise eest väljaspool tööturgu.[1] On oluline vastu võtta sidusad Euroopa õigusaktid selles valdkonnas, et teha selgeks, et Euroopa tervikuna ei luba diskrimineerimist. Diskrimineerimisest vaba olemine on põhiõigus ja seda tuleks kohaldada iga liidu inimese suhtes.

Diskrimineerimise alused

Direktiivis 2000/78/EÜ ei ole usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse ega seksuaalse sättumuse määratlust, kuigi Euroopa Kohus on ühe korra teinud otsuse sõna „puue“ tähenduse kohta. Kohus märkis, et mõistet „puue” tuleb tõlgendada kui füüsilisest, vaimsest või psüühilisest kahjustusest tingitud piirangut, mis takistab asjassepuutuval isikul tööelus osaleda.[2] ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis määratletakse „puue“ järgmiselt: „Puuetega inimeste mõiste hõlmab isikuid, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline vaegus, mis võib koostoimel erinevate takistustega tõkestada nende täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel.“ Raportöör on püüdnud esitada seost selle määratlusega uues põhjenduses.

Oletused ja seostamine

Colemani kohtuasjas (C-303/06) märkis kohus, et direktiivis 2000/78/EÜ nimetatud diskrimineerimise keeluga kaitstakse mitte ainult puuetega isikuid, vaid ka nende pereliikmeid. Raportöör leiab, et õiguskindluse huvides on väga hea, kui see on selgesõnaliselt käesolevas direktiivis esitatud.

Alati ei ole võimalik esmapilgul kindlaks teha inimese usutunnistust või veendumusi, puuet, vanust või seksuaalset sättumust, aga siiski teevad inimesed igasuguseid oletusi välimuse või nime järgi, mis võib samuti viia diskrimineerimiseni. Näiteks ahistatakse koolis mõningaid poisse, sest arvatakse, et nad on homoseksuaalsed, kuigi nad ei tarvitse olla. Raportöör leiab, et see on sama halb, ja teeb seetõttu ettepaneku, et direktiivi tuleks lisada selge säte selle kohta, et diskrimineerimise oletuste alusel on käesoleva õigusaktiga samuti reguleeritud.

Vanusega seotud erandid

Komisjoni ettepanekus on sätestatud vanuse alusel diskrimineerimise üldine erand. Asjaolu, et käesolev direktiiv ei takista konkreetse vanuse määramist sotsiaaltoetuste, hariduse ning teatavate kaupade ja teenuste saamiseks, ei muuda asjaolu, et sellist erinevat kohtlemist tuleb põhjendada legitiimse eesmärgiga, mille saavutamise vahendid peavad olema asjakohased ja vajalikud. Raportöör soovib selle direktiivis selgeks teha.

Finantsteenused

Ettepaneku kohaselt võib lubada erinevat kohtlemist vanuse või puude alusel finantsteenuste

[1] McColgan, Niessen and Palmer: Comparative analyses on national measures to combat discrimination outside employment and occupation, Mapping study on existing national legislative measures - and their impact in - tackling discrimination outside the field of employment and occupation on the grounds of sex, religion or believe, disability, age and sexual orientation, detsember 2006.
[2] Kohtuasi C13-05, põhjendus 43. (Chacon Navas)

puhul, kus vanuse või puude kasutamine on tähtis tegur riski hindamisel, mis põhineb asjakohastel ja täpsetel kindlustusmatemaatilistel või statistilistel andmetel. Direktiivis 2004/113/EÜ on samasugune säte, kuid seal on nõue need andmed avalikustada. Raportöör teeb seetõttu ettepaneku, et see nõue kohandatakse ka käesoleva direktiiviga.

Perekonnaseis

Abieluseaduste koostamine ei kuulu ELi vastutusvaldkonda. Liikmesriik võib ise seadustada, millistel tingimustel võib lugeda inimesi abielus olevaks. Komisjoni ettepanek lubaks siiski ka diskrimineerimist seoses reproduktiivsete õigustega, näiteks steriliseerimisega. Raportöör ei pea seda soovitavaks ning on seetõttu teksti muutnud ja piiranud erandeid.

Haridus

Konkreetsetel väärtustel põhinevad koolid võivad keelduda õpilasi kooli võtmast, kui nad ei ole nõus omaks võtma kooli kõlbelist loomulaadi. See ei tohi põhjustada diskrimineerimist muu kui usutunnistuse või veendumuste alusel. Samaväärse mõjuga artikkel on juba olemas tööturul võrdse kohtlemise direktiivis (2000/78/EÜ).

Puue

Puuetega inimeste võrdse kohtlemise tagamiseks ei piisa diskrimineerimise keelamisest. On vajalik ka positiivne tegevus meetmete vormis, mida võetakse ennetavalt, pakkudes asjakohaseid muudatusi. Näiteks peaksid ratastoolis inimesed pääsema avalikesse hoonetesse.

Raportöör teeb ettepaneku, et tõhusa ja mittediskrimineeriva juurdepääsu põhimõttest peaks olema kahte tüüpi erandeid. Esiteks sellised, mis on põhjendamatult koormavad. Kohtud peaksid seda otsustama igal üksikjuhtumil. Selliste otsuste tegemisel on oluline kaaluda kõiki juhtumi asjaolusid, sealhulgas organisatsiooni suurust, kulusid ja võimalikku puuetega inimeste parema juurdepääsu võimalikke eeliseid. Ilmneb, et riikides, kus see on juba normiks, üldiselt kulud erilist rolli ei mängi. Teist liiki erandid oleksid sellised, kus meede nõuaks pakutud teenuse põhjalikku muutmist. See oleks juhtum, kui kõnealune teenus muutuks põhimõtteliselt täiesti teistsuguseks teenuseks.

Hüvitamine

Direktiivi 2004/113/EÜ artikli 8 lõikega 2 nõutakse liikmesriikidelt selliste meetmete vastuvõtmist, mis on vajalikud diskrimineerimisest tulenenud kahjude tegeliku ja tõhusa hüvitamise või heastamise tagamiseks. Raportöör teeb ettepaneku, et see säte lisataks samuti direktiivi, et kaebuse esitanud kodanikud saaksid korraliku hüvitise.

Üks sõltumatu asutus

Komisjon teeb ettepaneku, et liikmesriikidel peab olema kodanike võrdse kohtlemise edendamiseks riikliku tasandi asutus või asutused. Põhjenduses 28 viidatakse ÜRO Pariisi põhimõtetele, mis on seotud siseriiklike institutsioonide staatuse ja tegutsemisega inimõiguste kaitsmisel ja edendamisel. Raportöör teeb ettepaneku, et sõltumatuse ja piisavate vahendite kaasnevad põhimõtted oleksid direktiivis selgelt esitatud.